

Zmiana ustawy o wolontariacie

Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej w projekcie z 20 kwietnia br. dotyczącym zmiany ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie proponuje (art. 1 pkt. 13) projektu uchylene pkt. 4 w art. 42 ust. 1 wzmiankowanej ustawy.

Ta drobna z pozoru zmiana może wprowadzić zasadniczą rewolucję – choć bardziej uzasadnionym wydaje się użycie słowa „przewrót” - w zasadach funkcjonowania wolontariatu w podmiotach leczniczych, a więc zarówno szpitalach i przychodniach, jak i w hospicjach, bez względu na strukturę własnościową czy organizacyjną tych podmiotów.

Warto przypomnieć, iż uchylany – przynajmniej w ministerialnym projekcie – zapis art. 42 ust. 1 pkt.4) ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (dalej jako „ustawa o wolontariacie”) w brzmieniu *„Wolontariusze mogą wykonywać, na zasadach określonych w niniejszym rozdziale, świadczenia na rzecz (...) 4) podmiotów leczniczych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej w zakresie wykonywanej przez nie działalności leczniczej”* został wprowadzony do ustawy o wolontariacie z mocy przepisów ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej. Celem wprowadzenia omawianego punktu było utrzymanie dotychczasowego status quo działalności wolontariatu w hospicjach i szpitalach. Ustawa o działalności leczniczej, oprócz szeregu innych, instytucjonalnych zmian w funkcjonowaniu jednostek służby zdrowia wprowadziła bowiem zasadę, zgodnie z którą działalność lecznicza ma charakter regulowanej działalności gospodarczej.

Aktualnie projektowana zmiana uchyla zasadę, iż działalność wolontariuszy możliwa jest w ramach funkcjonowania podmiotów leczniczych.

Nie jest to zmiana przypadkowa ale w pełni intencjonalna. W uzasadnieniu do projektu zmian ustawy o wolontariacie Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej *expressis verbis* wskazuje, iż skoro *„działalność polegająca na udzielaniu świadczeń zdrowotnych jest w świetle przepisów o działalności leczniczej kwalifikowaną działalnością gospodarczą, korzystanie ze świadczeń wolontariuszy przy prowadzeniu tej działalności jest sprzeczne z zasadami konkurencji oraz narusza spójność systemową regulacji dotyczącej wolontariatu.”* Przesłanką do uchylenia możliwości działania wolontariusza w podmiotach leczniczych ma być zatem przesłanka konkurencji i wzajemnej konkurencyjności podmiotów leczniczych. Uzasadnienie to wydaje się nie brać pod uwagę specyfiki działania wolontariuszy i charakteru wolontariatu.

Trzeba podkreślić, iż wejście w życie omawianej zmiany wyłączy de facto możliwość działania wolontariuszy w szpitalach czy hospicjach i to bez względu na to, czy podmiot ten działał będzie jako samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej, fundacja, stowarzyszenie, czy jako spółka. Jest tak niestety z uwagi na fakt, iż – jak już wyżej wspomniano – każdy podmiot leczniczy (a więc tak przedsiębiorcy, SP ZOZ-y, jak i fundacje i stowarzyszenia, których celem jest wykonywanie zadań w zakresie ochrony zdrowia) prowadzi z mocy ustawy o działalności leczniczej działalność gospodarczą (czy wręcz działalności gospodarcze).

Warto jednak przy okazji zauważyć, iż równoległe do omawianych tutaj zmian toczą się prace nad nowelizacją ustawy o działalności leczniczej. W projekcie przygotowanym przez Ministerstwo Zdrowia proponuje się wyłączenie z definicji działalności gospodarczej takiej

działalności leczniczej, która jest wykonywana jako działalność pożytku publicznego albo jako działalność charytatywno-opiekuńcza.

Wejście w życie obu zmian doprowadziłoby do zatem sytuacji, w której – w uproszczeniu – działalność wolontariuszy byłaby nadal możliwa w hospicjach i ośrodkach prowadzonych przez organizacje pożytku publicznego (fundacje i stowarzyszenia). W dalszym ciągu jednak oznacza to, iż możliwość działania wolontariuszy w szpitalach czy przychodniach zostanie ustawowo wyłączona.

Wejście w życie wyłącznie zmiany do ustawy o wolontariacie, uniemożliwi, jak wspomniano, działalność wolontariuszy w hospicjach i w oddziałach szpitalnych.

Autor:

Małgorzata Łukowiak-Verschelden, radca prawny, Kancelaria Prawna Piszcz i Wspólnicy